

DEMOKRAT

Glas demokrata sjeverne Dalmacije.

God. 3.

Šibenik, 9 marta 1923.

Br. 10.

Radikali izrabljuju nevolju naroda.

Koliko li se je u nas pisalo o gladu i nevolji, koja nije dobar dio težakog naroda u Dalmaciji! Ta nevolja je nastala davno, može se reći odma nakon zetve u koliko već nije i prije postojala. Pisalo se je i vilo, poduzimale su se razne akcije i kad nije bilo govora o izborima. Prestavnici naša stranke u skupštini i na vlasti kao gđi Krstelj i Pribičević, koji su prošlog ljeta pohodili Dalmaciju morali su se u svoje doba boriti da se jednom slomi sporost i tromost radikalne gospode i da se ozbiljno narodu pomognu. Čak su i bili raspisani izbori, ali pomoć nije još dolazila. Nenadmašivim licemjerstvom radikalna stranka počela se je odjedanput interesirati za to pitanje i navještavati spas naroda samo od ljudi radikalne stranke. Međutim je narod i dalje morao gladovati dok nisu radikalni kaponeri dogovorili sa vlastom spremili i udesili nedostojni manevar, da glad tobože prestane u času izbora. Nosilac njihove listine g. Ljuba Jovanović pojavljuje se sada munjevitom brzinom automobila, a istodobno dolazi hrana jadnom narodu, ali samo u onim općinama, gdje su radikali pretežno po svojim malovaroskim pašama i lihvarima zarobili pravoslavni narod. Usput se nadaju, da će i manje brojne katolike zarobiti. Za ostale općine, gdje nema radikalne raje, ili nema hrane ili nema državne pozajmice za hrana. Baš u oči izbora nitko drugi nego poznati izvozničar na račun Kninskog Škola, a sada kandidat D.r Miloš Martić donio je pare iz Beograda, a svih se odašlanici radikalnih općina nadjoše u Splitu da prime kukuruz.

G. Martić nije nikakva službena ličnost, ipak on je „sobom donio instrukcije o utrošku beskamatnog zajma, koji je vlasta odobrila općinama sjeverne Dalmacije“ — tako barem piše radikalni organ! Otkuda ljudima a la Martić takova legitimacija? Ili zar treba njih prikazati ovakim manevrom velikim finansijerima pred neukim biračima ili ih još bolje preporučiti i akreditirati. O finansijskim sposobnostima g. Martića dosta bi bilo, da mu uprava Kninskog Škola ispusti priznanicu pa će narod kazati: Amin! U ostalom od jedanput su i pare poslale suvišne, Doduše do nedavna nisu barem u Obrvcu bile, gdje se občevalo za pojedine glasove do 1000 dinara. Zadnja cijena je bila ipak pala na 17 din. Kako zadnje viesti iz Beograda glase ministar Perić rješio je, da se siromašnom narodu koji nemože da hranu plati dade ona besplatno na račun države. Drugim riječima treba kupovati duše hrana, koju će opet jednom ispred platiti ako ne drukče time, da će mu opet za vratom sjesti radikalna gospoda. Tesko da je ikada najgora Khuenovština izmisljala ovako djevoljskih srestava, da he održi na vlasti kako to čine sada radikali. Ali svaka sla za vremena. Ipak vidi se, da im se klimaju stolice. Zaludu otpuštanje vrijednih činovnika i unspređivanje svakakovih, zaludu teror, zaludu svekakove zlorabe kao n. pr. namještanje u zadnji čas novih općinskih upravitelja, svojih partizana, zaludu mita! Ima osim gladne i dijelom nesvjesne ili zavedene Hrvatske i Dalmacije i jedna Srbija! Tamo sve vrjje, sve se spremi, da srusi namelničke i da otvori oči i Kralju i narodu.

Novi predsjednik upravnog suda.

Nema tomu davno, da je jedan dalmatinški advokat, sada nastanjen u Beogradu, svratio pozornost svojih kolega jednom veoma originalnom circularem. On im je priopćivao da je otvorio posao u našoj prestolnici, da se bavi poglavito posredovanjem, da stekao dobrih svezova na ministarstvima i da je spremam davaći stanoviti dio dobit onim kolegama, koji bi mu pribavljali takovih posala.

Ovaj čovjek, koji dakle nije skrivač da ima ikakovih ni skrupula ni obzira ljudskih, koji u rješavanju svakog pitanja kod upravnog vlasti ne traži put zaštite zakona nego sveze, koje se sliču i podržavaju mitom i bakšom, ovaj tipični beogradski meseter s advokatskom diplomom odjedanput napravio je izvanrednu karijeru. On je postao predsjednikom upravnog suda u Dubrovniku. On je sada pozvan, da štiti sve one državljane, kojima bi upravne vlasti moglo nanijeti svojim odlukama kakavu štetu. On do jučer meštar, koji je korupcijom imao da ruši zakon i pravdu, on će sutra sa visokog sjedstvenika predsjedničkog stola stititi javni moral u našoj upravi?

Barem nama u Dalmaciji moglo je biti pristeo onakovo poniranje. Nama, koji smo bili vikli u upravnim sudu gledati jedan tribunal najviše stručne spreme, najviše objektivnosti, najviše pravednosti. Presude upravnog suda postojahu tako reći zakonom ili barem najantentativnijim i najmjerodavnijim tumačenjem zakona. Te presude su tiskane u debelim svezcima i predstavljaju jedan klasični primjer upravnog sudovanja.

U sucima upravnog suda, koji se rekrutovahu iz najboljeg pravnika materijala, što su ga producirale sve narodnosti bivše Austrije, svak je višao i priznavao neporočne i nad svakom sumnjom užvišene dijelitelje pravde.

U novoj našoj državi vlast, koja je imala na pretek spremnih i čestitih ljudi i među su-

dačkim i upravnim našim činovnicima, od kojih su se mnogi na to mjesto i natjecali, prešla je preko rjih. Ona nam je moralna i to razočaranje pribaviti, imala je baš ona da u na ma ubije svako povjerenje u ovu našu tako važnu i potrebnu ustanovu.

Trebalo je da državna vlast ovako ponizi i čestite naše pravnike i sve one, koji u državu vjeruju samo da na to mjesto dođe čovjek, koji se sada kaže radikalom za to jer je svoj Paščević i jer se razumije da se korupcija kod radikalaca zove moralom!

I mi ćemo se zbilja u Dalmaciji sa pouzdanjem obraćati Upravnom Sudu!

Demokratski zbor u Promini.

Promina manifestira za narodno i državno jedinstvo. — Oduševljenje za g. D.r Krstelja i za Prominske rodoljube.

Prošle nedjelje, održao je nosilac Demokratske liste g. Dr Ivo Krstelj sjajan izborni sastanak u Promini. Zboru je sudjelovalo oko hiljadu osoba. Kišovito i nepog dno vrijeme nije smetalo svijesnom i kršnom Promincu, da pođi na zbor, da i tom prilikom posvjeđodi svoju jaku nacionalnu svijest i pregaranje za otadžbinu, što u punoj mjeri zastupa i provodi jedino Demokratska stranka.

Iz svih sela, iz svake kuće pristupili su na zbor seljani na samu obavijest Prominskih rodoljuba, a na čelu im g. Marko Škvorl opć. upravitelj. Prominski rodoljubi sa g. Škvorljem pokazaše i dočašće djetelom — kako se stiče ljubav i predanost narodna, koja se može dobiti jedino sustavnim, izglednim i nesobičnim radom, koji smjera na dobro i boljši ove krajine. Tako se može da protumači ovaj jaki i živi zanos, čvrsto zbijanje redova u Prominskoj krajini.

Pred sakupljenim velikim brojem naroda, pozdravio je svoju Prominsku braću g. Marko Škvorl, koji u podužem govoru ističe vašnost zabora, ulogu Demokratske stranke u Jugoslaviji,

GRADSKA ZAVJETNICA
„JURAJ Š. ZORIĆ“
SIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Poštarna plaćena u gotovom.

Izlazi svakog petka večer.

POJEDINI BROJ 1.50 DIN.

Predbrojba: godišnje D. 60 polugod. 30.

— Oglas po cijeniku. —

koja ima da izgradi i osnaži našu državnu zgradu u kojoj će svatko naći sreće i boljštu.

Predstavio je zatim narodu rodoljuba, prvi narodnog namjesnika naše lijepe Dalmacije i ministra na ras. g. D.r Ivana Krstelja, koji je kroz razdoblje od 4 godine našeg narodnog i državnog života, obnašajući razna velika i odgovorna mesta, uvijek stupao i istupao muževno i nesobično, sretno i odlučno na braniku opće i narodne dobrobiti.

Prostor nam lista ne dopušta, da barem u izvatu donešemo stvarni i rodoljubni govor g. Škvorlja, koji je zanio odlučnu Prominje, a oni provališe u klicanje g. Škvorlju, D.r Krstelju, narodnom i državnom jedinstvu. Isti tako ne možemo donijeti ni snažni i topli govor g. D.r Krstelja, koji je bio predmetom najsrdačnijih pozdrava i klicanja. Govorio im je kao Jugoslaven i Demokrata. Pređočio im je velike narodne tekovine, apelirao na rad, ljubav i slog, bez obzira na pleme i vjeru, bez obzira na zvanje i stališ. A ta načela ispojedica i provodi jedino Demokratska stranka, koja je okupila široke slojeve naroda, koja u svojim redovima broji najveće muževe našega naroda, kojima je samo jedan i jedini cilj: Sve za Jugoslaviju!

Gовор je D.r Krstelja, kao što i govor g. Škvorlja, bijahu neprekidnim poklicima popraćeni. Poslije zbora, premda je sipaša obilna kiša, oduševljeni narod ponese g. Škvorlja na ramenima i priredeše manifestaciju za Demokratsku stranku, za narodno i državno jedinstvo. Skupština u Promini pokazala je jaku svijest i odlučnost naroda za Demokratsku stranku, ljubav i odanost prama rođenim sinovima kršne Promine g. Škvorlju i ostalim rodoljubima, koji požrtvovano rade za opće dobrostanje.

Na polasku je g. D.r Krstelj bio otpraćen poklicima, koji se razlijegoše brdim i dolovima, svijesne Promine.

Vrtikapa.

Pitali ljudi deve: „Jeli vam težak tovar?“ One odgovore: „Nije, ali nam je teško što nam je magarac kalauz.“

Siromašna i krševita Promina imala je baš slična dva kalauza: Marka Jurenovića i Antu Čorića rečenog Kalabu.

Nije nikakvo čudo da čovjek kova Kalabina promijeni u godini dana onoliko stranaka koliko i kapa na glavi. Kalaba je bio siromašan težak, pa da se dočepa boljega stanja za težak narodnih borba sa austrijskim klerikalizmom, stane na stranu posljednjih i nizaši siromašnom i dobročudnom Prominskom težaku za načelnika u općini. Kad u Promini niko ne htjede da se primi te izdajničke uloge, primi se Kalaba.

Sad se naš Ante izvrgao u žestokog fraterskog advokata i propala Austrije, bolje nego i njegov bečki kolega Lueger. A od tad i njemu i fratrima u Promini bijaše bolje, nego onima u Americi ili Misiru.

Dode nesretni rat i jednomu narodu smrće, ali zato se našemu Kalabi svetu, jer do konca rata postade višestruki milijuner. Dodeše i brača Talijani i dode sveci, i naš Ante sa svojim sinovima poklopili sve veće gradove u srednjoj Evropi „svojim radom“.

Ali pravo kažu: „Kad Bog čovjeka hoće da kazni najprije mu pamet uzme“. Tako i Kalaba zamislili da je i Boga za bradu uhvatio, pa li fratrim odmjeri od šake do laka i snjuši se s blokašim i Radićem valjavući dravlje i kamenje na fratre i klerikalnu stranku. Ode našem Antu tlo ispod nogu, ali počeše odlaziti i automobile i kočije. Kad je Kalaba video da mu je opet u kar sjedati, ostavi jalovu Radićevstvu i uskoči u zemljoradnike. Čak je sa onom budalom Franjićem i zemljoradničke skupštine držao, razume je se obligatno psujući fratre.

Kako nam je prošla jesen prevrtljiva bila, a trgovina unatrag krenula, prevrnu i naš Kalaba kabanicu, iskoči iz zemljoradničke stranke

licem na Božić, da se novom godinom i novom novakom opet nađe u krilo svojih frata, na koje je drvje i kamenje valja.

S fratima je trgovacku karijeru počeo, pa ko veli kad drugčije neide, treba snijima i svršti. I on i fratri uzdaju se u radikale, koji bi jedini mogli vratiti ona zlatna vremena, kad je svaki svoje krdo strigao, ali kako se mrtvi ne vraćaju, tako se ni ta vremena nemogu povratiti.

Koliko fratri vjeruju Kalabi i ovaj njima, to najbolje može znati, Štipica Radić i Franić, koje je Kalaba već prvo nasadio. A nije nikakvo čudo, jer je Ante Kalaba u četiri godine promijenio četiri stranke.

Ako su mogli pensj. žandar Roko Šarić, Čurle Vranković i Frčop Niko prevariti Radića za kukuruze i Radićeve birače prodati diti Trumbić-Drinković, zašto Kalaba svoje Radićeve i zemljoradnike nebi prodao fratima?

Fratri su dobra štumka, a ni Kalabi ne treba ulje od ricinusa, pa im je za nevoju da ne gutaju.

Nege mi ovim javno pozivljam svakog onoga ko je goveđeg štumka i to iz svih stranaka bez razlike da se jede, pa da ih s blagosovom darujemo fratima i Kalabi. Samo sebi prisvajamo pravo da im kliknemo „u slast“! X.

Naši dopisi.

Politički kameleoni u Zloselima.

Zlosela, 8/2.

Jedna klika ljudi, bez i najmanje patriotičnih osjećaja, sa isto onakom dozom morala kao i njihov prvi pretpostavljeni iz Vodica, okupila se je u jedno kolo i traži, da u političkom grupisanju izvuče za sebe kakvu materijalnu korist. To su ljudi sumjive prošlosti; a bez ikakvih izgleda u budućnost. Ti ljudi zaziru od postenog rada, koji čovjeka čini čovjekom i koji je jedini u stanju, da narod doveđe do blagostanja. Njihova je lozika: „Dolce far niente“. A da se pored toga ipak mogu održati, čini im se, da će im za to poslužiti najbolje politika. I oni pustiše svoj brod, da zaplovi po moru politike i postadoše sreće veličine. Da navedemo nekolike stанице, gdje se do sada sve zadržase:

Lako je pogoditi, gdje su počeli. Počeli su među komunistima, gdje im se je ukazivala najbolja mogućnost, da provedu svoju lozinku: far niente. Nade im se izjavoviše i oni stupiše u prvu stranku, koja se je ovde organizovala — u zemljoradničku. Čudne li ironije! Ljudi koji su podsmijehom gledaju zemljoradnika sa motikom na ramenu, postadoše zemljoradnici i natušiće im se čak za vođe. Uspjeli stranke bio je taj, da su joj njezine vođe iskopale grob, baš time što su joj se stavili na čelo. Kako ni tu nebi nikakve koristi, navratise se u H. R. S. S. da i tu okušaju sreću. I zaista su tu imali i uspjeha. Radić im je ipak nešto dao. Dao im je toliko, da su i po kome siromahu mogli dati po kilu — dvije kukuruza u klipu. Ali to nije dosta! Ni tu se oni ne zadržase. Istina, oni još sre spasonosne ideje miroljubive republike, služeći se demagogijom kao i njihov apostol, ali to im ne smeta da ga za jedan čas ostave i da odu tamu, kud im on u Sl. Domu zabranjuje. Radićeve žare nema, i oni se — po njihovom shvaćanju moralu — spremaju, da glasuju za Trumbić-Drinković listu i ako Radić veli: „neka ih biraju podlaci, kakvi su i sami“.

To vam je ta klika ljudi, koja mijenja stranke, kao kameleon boje.

U jednom su ipak ostali dosljedni u svakoj stranci i to: u mržnji protiv države i narodnog jedinstva.

Njihova prošlost, kao i sadašnjost smeta im mnogo, jer sve što je posmeno, kloni se njihova društva. Oni pokopaju zemljoradničku stranku, pa će i sve ostale, za koje budu radili. Na njih može da se odnosi ona narodna: „Da se jadan za zelen bor hvatim i on bi se zelen osušio.“

Mi bi im mogli preporučiti nesto pametnije i korisnije, bar onda, kad promijene sve stranke, u koje ih htjednu primiti: Zasučite rukave pa radite, jer ljenčareći nećete dobro proći nigdje. Nema više onih vremena, kad je podala manu iz neba, a vjerujte, da ni u Republici — koju vi nećete dočekati — nema objesnih kolača.

Obrovac, 252. 1923.

U petak posle podne primio je naš predsednik mesnog odbora D. S. okružnicu mesnog odbora ovamošnje H. P. S., u kojoj, potpisanoj po nekom propalici, apelujući na hrvatstvo ovješnjaju građana „katolika“, pozivaju se svi Hrvati na pouzdani sastanak iste večeri gledajući priprema za doček kandidata H. P. S. g. prof. Jurusa.

Naravski, da odaziv nije bio nikakav, pa sjutradanji doček sačinjavahu gg. S. M. sazivač sastanka i zabora, kao prvi, zatim po redu drugi također propalica, pa treći neki obični prevrtljivac, četvrti mesni župnik, „bogac duhom i telom“, napokon peti župnik iz Medviđe, koji agitacije i dočeka radi, napusti svoju župu i župljane, svoje verno stado, bez sv. mise u dan nećeljni, te kao član slavne svite g. Jurusa ode na Kruševu da održe zbor (ne znam kome?)

Nego, kako već pre napomenuh, odaziv nije bio u Obrovcu nikakav, pa se ni najavljeni zbor pred crkvom nije održavao, a g. Jurus je svakako imao zgodje, da se juče (subota) ceo božji dan pametno razgovara i uživa u društvu svojih idiota.

Svakako bi hteli napomenuti to odnosnoj gospodi, da bi bili mnogo bolje učinili, da su i u petak ostali, kao obično, u veselome društvu u konobi do mosta nego li su to učinili i izgubili uzalud vremena oko sastavljanja okružnice u ime Hrvatsva i postedeli ovamošnje svesne Hrvate od brisanja svojih, drskošu pučkaškom zabeleženih imena na takvim okružnicama.

Ovo bi im preporučili, da im barem drugi put u dobro posluži, a i njima će samima mnogo ugodnije biti, pa na posletku i H. P. Stranci zastedeti par stotina dinara putnih troškova za g. prof. Jurusa.

Veliki zbor Orjune sjeverne Dalmacije. Manifestacije za kralja i Jugoslaviju.

Nevrijeme i silna kiša nije smetala, dapače dokazuje utvrđenu svijest nacionalnih redova mladine, koja je uza sve nevrijeme priredila veliko slavlje i pokazala što može da čini organizacija mlađih ljudi, koji postaviše sebi zadatak, da bude za dobro države i našeg jugoslovenskog naroda.

Već ranim jutrom u nedjelju započelo je gruvanje iz mušara, a oko 9 sati svih nacionalisti okupiše se na obali, da sa Šibenskom glazbom pričekaju svoje članove iz raznih sela našega kotara. Tri puna parobroda izkičena zelenilom i jug. zastavama stigoše u redovno vrijeme; svrstani u nepreglednu povorku poduzeće na kolodvor da ištekuju Orjunu iz Splita. U određeni sat dodoše Spiličani na čelu sa barjakom Pobjede i glazbom iz Sućurica, za kojima stupa vodstvo Orjune i prva četa splitske akcione sekcije. Povorka od hiljade nacionalista uputila se s glazbom na Poljanu. Mnogo je kuća iskičeno. Na Poljani pozdravlja drugove g. Bujas iz Šibenika, a odgovorio mu zanosnom besjedom g. Nani. Zatim je održan zbor u Hotel „Krki“. Sve su prostorije bile prepune nacionalista. Zbor je otvorio predst. Šibenske Orjune g. Kessler, a predsjednikom zabora izabran je član Direktorija g. D. V. Matošić, koji je u poduljem govoru naveo cilj i sredstva jug. nacionalista. Iza njega je govorio prof. Čižin-Sain, a u ime zagrebačkih Orjunaša sekretar g. Tomašić, čiji je govor izazvao neopisivo oduševljenje. U ime Šibenika govorio je g. Z. Kačić ističući spretnost Orjune na žrtve i krv za održanje jedinstva i zaštite dinastije Karađorđevića. Plamenim riječima govorio je član Centra Odbora iz Splita D. Petković. Svi su govorili bili pozdravljeni poklicima Kralju i Jugoslaviji, a Dolje Blok, Drinković i družina orilo se kroz čitav zbor. Pročitani su brzojavni pozdravi drugova iz Sarajeva, Subotice, Ljubljane ild. pa je odasana brzojavka Nj. Velič. Kralju.

Zajednički objed ispašao je također veoma dobro. Odlazak i pratoja bili su najsrdaćniji.

Sokolstvo.

Dilekt. dramat. sekacija Sokolskog Društva priredila je u nedjelju dne 4. o. m. zabavno veče sa Tucićevom dramom „Povratak“ i lakrdijom „Qui pro quo“ u dva dijela. Moramo istaknuti, da su oba komada dobro davana i uloge baš sa razumijevanjem igранe. Osobito je bio dobar

g. Dellagiovanna i kao lvo u „Povratak“ i kao Ivan u „Qui pro quo“. Dikeja g. Čukovića veoma lijepa. G. g. C. Jadronja, g. c. Vujsinović N., F. Vitaliani i Z. Zorić dobre. Uopće uspjela večer. Ovom prigodom rado ističemo, da je ova sokolska sekacija od prošle godine lijepo napredovala i upotpunila se dobrim silama osobito ženskim. Znamo, da glumljenje postavlja osobite zahtjeve i velik gubitak vremena i požrtvovnosti, a to sve ne prijeći diletanata da se ogledu i u težim komadima. Sve im to služi na čast. Čujemo da se vježbaju i dulji i tež Nušićevi komadi „Avet“, „Narodni poslanik“ i „Protekcija“ pa preporučamo općinstvu, da brojno sudjeluju kod predstava, eda barem diletanima pruži ono moralno zadovoljstvo, koje će ih podrbiti na dalji rad.

Za 30. travnja davat će se, kako se govori, „Posljednji Zrinjski“ pa bi dobro bilo, da se ta tragedija odigra n. pr. u Kino Tesla, koji će, sigurni smo, vlasnik za takvu prigodu staviti besplatno na raspoloženje tim više što će biti priređena u korist Jugoslavenske Matice.

Preporučili bi upravi Sokolskog Društva, da poradi, da se ovako uspjeli komadi optužuju uz srušene cijene za širo publiku nedjeljom popodne, jer će jedino tako naći na popularnost širih slojeva. Nemogu svi dolaziti uveče, osobito ako predstava kao zadnja, potraje do 23 sata.

Izborna kronika.

U izbornom sredu Pag-Rab održali su zadnjih dana gg. sreski kandidat D. Machiedo i predsjednik organizacije Dr. Smolčić više sastanja sa našim pristašama i nekoliko skupština. U Pagu se je držala skupština pod vrednim nebom isto tako u Košanicama. U Novalji u jednoj prostranoj dvorani, a u Rabu u općinskoj zgradici. Posvuda se je narod u lijepom Broju odazvao. Na dan izbora će se pokazati kako naša stranka u onom sredu ima daleko više pristaša negoli naši protivnici misle.

Radićevci. Bijahu najprije vanstrančari pa neopredjeljnaci, zatim kongreslje i intelektualci, a da nikad, ma baš nikad niti prstom ne maknake za konstruktivni rad naše države. Pa i zašto bi — kad je kritikovati onako s visine najkomodnije, a za drugog belaja i nijesu. Nekom čudnom, nenaravnom evolucijom dospiše u Radićev tabor kao otačbenici našega Šibenika. Blago njima s Radićem, ali valaj ne će se ni Radić s njima pokajati, jer je kropa našla zakrpu.

Terorizam protiv Švercera. U Varšavi je onomadne prasnula bomba usred grada, gdje se stječu različiti ratni i poratni bogataši. Uslijed toga drži se, da je u Poljskoj osnovana tajna teroristička organizacija, koja hoće da dokrajči besavjesni rad bezdušnika, koji posvuda zločinčki upropasćuju narode i njihove valute. Tako je u Poljskoj. A u nas? Trumbić-Drinković i njihovi manji i veći umislieni kompanjoni šalju Šverceru u agitaciju za njihov izbor i Šverceri su im pomagači. Sjatilo se upravo lijepo jato šarenih ptica!

Nasrtaj četvrti uzaludni D. ra Barića na Stankovce. U predprošli četvrtak, ponovno nabasa D. ra Barić u pratuju fratra Slova-Dubravice u Stankovce. Skupština se imala održati u fratarskoj avlji; ali mačja derača, bubnji i svirale, a čak i brecanje zvona, osujetiše taj sastanak. Interesantno je, da se je D. ra Barić, pod zaštitom revolvera fratra Dubravice, s kojim je prijetio sa prozora fratarske kuće, povukao u kuću. NB. Ovo je onaj fratar Dubravica, što je u Ugļjanima sinjske krajine, ubio čovjeka iz revolvara i bio sudbeno kažnjen.

Fratarske prirepine, glasoviti komunist Rajner Perica-Božo Perica inače zvati „Duduškavac“ (Damjauš) jer se za nekoliko damjana vina prodali fratima i dva fabričijera pokunjeni poduzeće kući, a za D. ra Barića sama noć može kazati odlazak.

Svjesni Stankovčani neće druge stranke već prigriši jedinu demokratsku i pik!

Stankovčanin.

Lažni agitatori. U prošu subotu, iza odlaska naših Orjunaša u Šibenik i Biograd, prošuse glas, da u Stankovce dolazi Dr. Trumbić i Dr. Drinković. I zbilja dodeće dva automobila i odsjedoše u „poštenu“ kuću Đedova. Naš pristaša vrijedni Dragutin Miletić, podje u kuću i osvjeđoči se da su došli zubar Jerinić i Dr. svercer Drezga, sa nekoliko razbijaca iz Vodica.

Uvidise, da im je vruće pod nogama, odjuriše glavom bez obzira, ne opremivši nikakva posla. Čujemo da je jučer Božo Morić Đedov, došao zamoliti da ponove sreću, ako dođu javiti čemo, kako su prošli.
„Onaj isti“.

Gradske Vijesti.

Našim pristašama. Na osnovu člana 50 izbornog zakona donosi se znanja, da će glasanje pri izborima za narodne poslanike dneva 18. tek. mjeseca slijediti u jednom glasačkom mjestu u doliznjenim pomješćima: 1. Glasačko Mjesto Varoš I. (od slova A do uključivo slova I) u Vatrogasnoj Gasilani, 2. Gl. mj. Varoš II. (od slova J do uključivo slova Ž) u kući Mate Tafre pred Sudom. 3. Gl. mj. Gorica, u pučkoj muškoj školi u gradu kod Sv. Franje, 4. Gl. mj. Grad, u opć. stražarnici na trgu sv. Jakova, 5. Gl. mj. Dolac Crnica, u zgradici pučke škole u Decu, 6. Gl. mj. Dubrava (Dubrava, Dlo. Biranj, i Dlo. Kraljice) kuća (dučan) Niko Gojanovića kraj puta, 7. Gl. mj. Vrpolje (Vrpolje, Perković, Slivno, Boraja, Mravnica i Grebaštica) u zgradici Bratske kuće, 8. Gl. mj. Mandalina (Krapanj, Jadrtovac, Donjepolje, Mandalina i Zablaze) u zgradici Pučke škole, 9. Gl. mj. Konjevrate (Konjevrate, Gradina, Ćvrlevo, Goriš, Brnjica, Radonjić) u zgradici Pučke škole, 10. Gl. mj. Lozovac (Lozovac, Vrulje, Bilice) u seoskoj kući kod Tromilje, 11. Gl. mj. Zaton (Zaton, Raslinja, Srima) u zgradici Pučke škole 12. Gl. mj. Primošten I. (od slova A do uključivo slova I) u zgradici Pučke škole, 13. Gl. mj. Primošten II. (od slova J do uključivo slova Ž) u kući Paške Gracina pok. Tome, 14. Gl. mj. Rogoznica, u zgradici Pučke škole.

Upozorjuj se glasati na gornji raspored glasačkih mesta i odlomaka, koji pripadaju pojedinom glasačkom mjestu, da se prema tome budu znali ravnati kamo imaju da pogru na glasanje.

Evakuacija treće zone i Sušaka. Radost i veselje u oslobođenim krajevima ne da se očekati. Naša vojska oslobođiteljica, svugdje je dočekana velikim sjajem i veseljem. I pored ioga, sto su bila kisevita vremena, ipak mase naroda sa srcem na danu dočekao je „Bele Orlove“. Tako je naše pučanstvo odahnuulo, jer je vjećito otezanje sa evakuacijom gotovo gusilo u narodu svaku vjeru u oslobođenje. Kad su pak eto nastupili dani slobode, onda je provalilo dugo i zatomljivo odusevljenje po svim i najmanjim mjestima, da je u Biogradu i Sušku bilo pravo narodno slavlje.

Litena vijest. Sutra dolazi u naš grad Ministar vjera g. Ljuba Jovanović.

Or. Ju. Na. - Šibenik dostavlja nam ispravak upućen „D. R.“ u pogledu njegova pisanja o sletu, a koji nije bio objelodanjen. Počice se da je pri povorci, manifestacijama ili skupštini klicalo: dolje Srbija ili dolje Hrvatska. Buduće dopis stigao u zadnji čas, donijet čemo ga u cijelini u dosastom broju.

Za našu trgovačku komoru. Udrženje trgovaca, industrijalaca i obrtnika za sjevernu Dalmaciju u Šibeniku imalo je izvanrednu sjednicu 5 ov. mj. a na poticaj splitske trgovačke komore, koja je htjela da kapacitira naše privredne krugove, te bi se sjev. Dalmacija udržila sa trgovačkom komorom u Splitu, akoprem sjev. Dalmacija ima najveće pravo na zasebnu komoru sa sjedištem u Šibeniku. Želja je naših privrednih krugova tim opravdanja, što se sjedište zadarske komore moralo prenijeti u Šibenik, kao što su i ostale viasti to učinile. Toj su sjednici prisustvovali osim članova uprave g. Ministar n. r. D. r. Ivo Krstelj, opć. upravitelj D. r. Rajević, direktor M. Ježina i D. r. Nikola Subotić, te ostanak (podatnik) splitske komore g. Budaš, koji je imao zadatku, da predobje naše privredne krugove, te se ne bi apstinali pri izborima komore u Splitu, koji su obavljeni 7 ov. mj. Dok je predsjednik našeg udruženja, zgodnim opaskama dokazao nemogućnost sudjelovanja sjeverne Dalmacije sa splitskom komorom, g. Min. n. r. D. r. I. Krstelj u stvarnom je govoru iznio sve one važne razloge, koji vojuju, da se u Šibeniku osnuje posebna Trgovačka Komora. Između ostalih razloga, naveo je i taj kako je za splitsku luku odobreno 13 miljona, a za šibensku samo 3 miljona. To je očito zapostavljanje, koje se ne bi dešavalo, kad bi Šibenik imao

svoju Trgovačku Komoru. I prema tomu, Šibenik se mora boriti za zasebnu Trg. Komoru, a apstiranje — je najjači dokaz te odlučne volje naših privrednih krugova. Predlog Ministra D. r. Krstelja bio je poduprт od ostalih govornika i jednoglasno usvojen.

Akad. slikar prof. J. Šonje izložio je u knjižarnici F. Babića portret presv. gosp. d. r. J. Milete, biskupa šibenskog. Prof. Šonje je svojom poznatom majstorijom baš fino izradio taj portret. Prikazuje biskupa gdje sjedi, kao da očekuje svoje vjernike blagim i veselim posmjehom. Svaka crta lica izvedena je velikom vještine. Da izbjegne pri tom hladnoću, koju obično imaju fotografski portreti, oživio je portret podavši mu karakter finim potezima, kao što i jakin kontrastima i igrom svijetla, pri čemu je uza sve strogo crtanje očrtan potpuno likovit. Kolorit mu je veoma jednostavan, te vanrednim prelazima spaja svijetlo i tamu.

Poučni izlet. Zadnjih dana pohodio je naš grad 20 naučnika Poljudske škole na Glavici kod Knina, predvođeni od upravitelja g. N. Moovića. Posto su razgledali znamenitosti grada, krenuše u Murter, da se upoznaju sa racionalnim praviljenjem ulja i da prisustvuju tečaju za maslinarstvo.

Napokon i naši državni redari dobili su službenu odoru koja je u svakom pogledu ukušna i podesna. Željeli bi samo, da se ne zadoni i s. ljetnim odorama za redare, te da ne moraju u zimskim odijelima provoditi ljeto, kao što su tek prošlu zimu proveli u ljetnim i trošnim odijelima.

Oprez. Neki dan potukose se naša dva mješčana s nekim sinjskim seljakom radi trgovackih poslova. Ne mogavši se ovaj osvetiti s togu što su ga udarili, bio bi izmislio da mu je pri tučnjavi pefalio 3500 Dinara, što je prijavio redarstvu a ono sudu. Sud je poveo i stragu i stvar će se već objasniti.

Dužnost mi je pak upozoriti da se u prodruživanju ne treba nagliti, jer tim mogu izgubiti na časti ljudi, koji su inače čestiti i u stvari n vini. Oprez dakle do pravorijeka suda.

Sibenčanin.

Za gradnju kupališta na Jadriji. Za počastiti uspomenu blpk. Ruže ud. Margetić: Drezga Joso Din. 50, Rossi Nicolò 50. Za počastiti uspomenu blpk. Perke Berić ud. pok. Stev: Sunara Petar Din. 20. Za počastiti uspomenu blpk. Anke Grubišić (Rovilo) žene Ivana: Sunara Petar Din. 20. Za počastiti uspomenu blpk. Luigia Frizzi: Inchiosri Luigi Din. 25, Polus Antić Giovanni 20, Terzanović Pio 20.

Iz „Mominih savremenih bilježaka.“

Govori se, a bogatigazna je li istina, ako nova skupština ne bude sposobna dati iz sredine jaku vladu, sto je u ostalom i malo vjerojatno, da će N. V. Kralj povjeriti demokratima zadatku da provedu nove izbore.

Uslijed toga u krugovima skakavaca vlasti uzbudjenost i konsternacija. Već danas plešu kvadrili: lijevo, desno, napred, natrag, balans, turdem, samo ne mogu nikako doći na plas.

A Mome razmišlja: A što bi bilo kad bi se obistinilo? — Galop!!

Cijelu noć nije mogao Mome usnuti, jer je prešao da je Dr. Martić dobio u svoje ruke aprovizaciju. Sreća Martićeva nije mu dala mira te se je u jutro ranu uputio u Split. Tamo je na pokrajinskoj upravi našao našeg Nikolicu iz Šibenika, gdje prijeti i galami i zahtijeva vanstranački odbor, jer da će g. Metličić lično odgovarati za ovu sramotu zlorabljenja državnog novca i prehrane u stranačke svrhe. Bilo bi došlo do silne bruke, da nije Mome posredovao i upozorio Nikolicu, da danas nije vrijeme dosljednosti, da se je sigurno zabunio, jer da se sada ne radi o opć. zajednici već o Martiću i njegovom mandatu, da je stvar došla u pouzdane i dobre ruke i da Mome glavom jamči ako ne bude sve u redu. Onda je bila fraja i Dr. Martić je platio račun.

Mome je ostao zadivljen, kai se je prosula vijest, da svi oni, koji su bacili dekoracije od Franceka i Karleka u šufi, mogu ih sada iznijeti, osvjetliti i okititi se kad pođu na put u Beč, jer je tamo narodno vijeće dozvolilo ovu restauraciju.

U ovoj stvari doznaje Mome, da se po našim mjestima već sastavljaju odbori dekoriranih za putovanje i da im je vlast dala sve mogu-

će putne polakšice. Buduće je pak sigurno da će se ovi putnici kući povratiti, radikalna vlast da je već odobrila kredit od 2 milijuna dinara za izgradnju nekakvih purgatorija na granici, u kojim će se ovi putnici dati dobro ispunjati na povratku, jer da se je to zaboravilo učiniti g. 1918., pa se vlast nuda da će i ovi tako osviješćeni ljudi pristupiti radikalnoj partiji. Za pokriće ovih troškova Mome je predložio da se udari porez na neopredjeljenje. U Beogradu su ovaj predlog slabo razumjeli i odmjerili porez na neženje. Trebalо je dosta razjašnjivanja i objašnjivanja dok su u Beogradu razumjeli da se predlog ne odnosi na ljubav već na umno neoženjene, kako je to Mome njima tumačio, da im dade pravu sliku o neopredjeljenim intelektualcima, jer tamo ovaj naš specijalitet nije mogli da shvate.

U Splitu osnovao se je radikalni odbor za izbornu borbu putem projekata. To biva ovako: pošalje se kao na primjer u našu luku jedan inžinir pa taj zabije kojekuda svoje stambove, mjeri s jedne pa s druge strane, svaki čas žmiga kao kroz nekakav dalekozorčić, piše, brčka i računa i to se radi ohako upadno da svijet vidi. Tako se svaraju t. zv. izborni projekti, koji, kada izbori prođu, u najboljem slučaju svršu u arhiv.

Mome je bez stana. U tom svojem očajnom stanju pošao je da intervjuje jednog starog eksbibljeku.

Što Vam se čini od naše stambene nevolje, ako smijem pitati V. G.?

Vidite, dragi Mome, ja sam sám, nemam ovde nikakova posla, Talijanac sam i dosta sam vam ih opravio u Šibeniku, Mletkom i Rimu i gdjegod sam stigao kao i moj prijatelj Nicoletti. Obitelj mi je sada u Poli i ne misli ovamo pa se mnogi čudom čude što ja ovdje radim. A o kakovoj mi Vi stanbenoj nevolji gorovite? U jednom stanu stanu, mi jedan moj kašun, u drugom spavam i sećem kroz prazne sobe gledajući kroz prozor koje će vrijeme, pa napokon imat ču i treći stan, jer čekam dok se isprazni.

Mome zinuo, zahvalio i pošao duboko uvjeren da doista u Šibeniku nema stambene krize. (Op. ur. Prostirće cij. publike ali izgleda da je, Mome silno naivan i ne dokučiva neke stvari).

„Moj sin Ante“ tužio je urednika „D“ sudu. Mome je očekivao ispravak u smislu zakona o štampi, koji bi morao glasili: „nije istina da sam ja skrivam stranke, već koncepcist; nije istina da sam siromah već bogat, nije istina da sam sitan već čovjek pristojne vanjstine, nije istina da sam marljiv, podložan i da bi jedva digao glas pred veličinama kao što su Šupe itd. već je istina da se moja riječ uvažuje i stuje buduće gg. Šupe, Zorić itd. nijesu nikakve veličine; nije istina da sam čuo i gutao gorkih itd. već samo slatkih; nije istina da sam uvrijedjen što me ne nose za zastupnika niti je istina da Dr. Dulibić traži od mene pokajanje i jednogodišnji novicijat niti da ne znam kud će ni kamo ču, već je istina da sam veselio što me ne nose za zastupnika, da će doći i za to vrijeme kad se bude doznao za moje zasluge, da s D. rom Dulibićem nemam posla i neka se slobodno pri izborima utvrdi da mi je kuglica još u ruci kad prođem prvu žaru, da sam zemljoradnik ali još ne u pravom smislu riječi jer ne kopam...“. Knjige će se otvoriti, iz kih će se sve viditi.

Naš pop Kojo je u silnom strahu ovih diana i ne izlazi iz kuće. Mome je isprva mislio, da se to odnosi na strah od naših fašista koji ne mogu da zaborave pohađanje njegove djece za vrijeme rata u leginu školu. Stvar pak stoji sasmost drugačije. Nešto se naime načulo o nekakvim nereditima na otoku Šali prigodom evakuacije. Sada kaže se da je pop Kojo širo po gradu vijest da su se Šaljani silom oprili ulasku naše vojske u svoje mjesto i da su s toga pošla na Šali pojačanja. Ko je popa Koju našamario to se još ne zna, ali stvar je stala posve drugačije a niti je vijest bila i sama po sebe vjerojatna. Šaljani su naime izravnali ledja svojim izdajicama, pa je pojačanja trebalo samo da se održi red. Kad su naši čestiti Šaljani doznali šta se o njima od brbljavaca po Šibeniku kaže, govori se da su poslali nekoliko svojih da stvar ispitaju i uredu. S toga je pop Kojo u nemilom strahu.

JADRANSKA BANKA BEOGRAD

DIONIČKA GLAVNICA Din. 60,000.000.--

Rezerva: Din. 30,000.000.--

PODRUŽNICE:

Bled,	Jesenice	Prevalje,
Cavtat,	Korčula,	Sarajevo,
Celje,	Kotor,	Split,
Dubrovnik,	Kranj,	Šibenik,
Hercegnovi,	Ljubljana	Tržić,
Jelsa,	Maribor,	Zagreb.
	Metković,	

- Amerikanski odio :-

Naslov za brzjavke: JADRANSKA.

AFILIRANI ZAVODI:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar

FRANK SAKSER STATE BANK, Cootland Street 82,
New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir

Transportno i Otpremničko poduzeće

A. Kuvačić

SPLIT
TELEFON 220

BAKAR
TELEFON 20.

Preuzimlje robu za prevoz, otpremu uskladištenje, carinjenje i osiguranje.

Izvršuje sve naloge najkulantnije uz

dobre garancije.

Zastupstvo Uzajamno osiguravajuće Banke „Slavija“

Kupujem

svaku količinu praznih vreća od brašna, sadržina 80 do 100 kg. uz najvišu dnevnu cijenu.

Ponude upraviti Tvrđki:

Josip Jadronja - Šibenik

ŠIBENSKA OKRUŽNA BANKA D. D.

Brzjavak: Krugobanka. u Šibeniku Inter. telefon: 68.

Bankovni Odsjek:

obavlja sve bankovne transakcije uz najpovoljnije uvjete

prima uloške i plaća
6% kamate na uložne knjižice
5% " " tekuće račune
4% " " čekovne račune
dozvake iz aktivnog računa
obavlja bez providbe.

Trgovački odsjek:

preuzima trgovачka zastupstva za sjevernu Dalmaciju.

preuzima komisionalna skladista za Šibenik i ostala važnija tržišta u sjevernoj Dalmaciji
preuzima dobavu za svoj i tuđi račun proizvoda sjeverne Dalmacije.

Šibenska Okružna Banka D. D. u Šibeniku

upravlja poslovima Općinske Zajednice za ishranu sjeverne Dalmacije.

stoji na raspoloženju svim interesentima za poslove koje imaju na području sjeverne Dalmacije.

SLAVENSKA BANKA d. d.

FILIJALA ŠIBENIK

:-: Dionička glavnica K 150.000.000. :-: Pričuva K 50.000.000.
BRZOJAVNI NASLOV: SLAVENSKA

Glavno sjediste

ZAGREB

Poslovne centrale:

BEOGRAD

LJUBLJANA

FILIJALE

Bjelovar
Brod n/S
Dubrovnik
Celje
Gornja Radgona
Kranj
Maribor
Murska Subota
Osijek
Sombor
Šušak
Sabac
Velikovac
Vršac

EKSPOZITURE

Monoštior
Skofja Loka

SEZONSKA EKS P.
Rogatačka Slatina

AGENCIJA:

Buenos Aires

AFILIJACIJE:
Budapest (Balkan
Bank).
Wien (Bankhaus)

M. R. Alexander

Prima uloške na knjižice i tekući račun uz najpovoljnije uvjete.

Obavlja sve bankovne transakcije najkulantnije.